

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc., a členov senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci žalobcu: **E.-P., A., G., X. B.**, IČO: X., *právne zastúpený Advokátskou kanceláriou I., S., F., X. B.*, proti žalovanému: **Protimonopolný úrad Slovenskej republiky**, Drieňová 24, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2010/DZ/R/2/049 zo dňa 6. augusta 2010, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/249/2010- 571 zo dňa 1. decembra 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/249/2010-571 zo dňa 1. decembra 2010 **z m e ň u j e** tak, že žalobu **z a m i e t a**.

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č. k. 1S/249/2010-571 z 1. decembra 2011 Krajský súd v Bratislave podľa § 250 j ods. 2 písm. c/ a d/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 2010/DZ/R/2/049 zo dňa 6. augusta 2010, ktorým bolo zmenené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu (Protimonopolného úradu SR, odboru zneužívania dominantného postavenia) č. 2009/DZ/2/1/040 zo dňa 28. augusta 2009, ktorým bolo rozhodnuté, že konanie podnikateľa E.-P., A. v období od 15. júna 2007

spočívajúce v nastavení systému platieb za ochrannú známku Z. B. takým spôsobom, že servisní klienti podnikateľa E.-P., A. majú možnosť používať ochrannú známku Z. B. zadarmo, pričom jeho licenční klienti platia poplatok za ochrannú známku Z. B., a to aj za obaly, na ktorých sa ochranná známka Z. B. nenachádza, pričom výška tohto poplatku je stanovená bez ohľadu na náklady spojené s ochrannou známkou Z. B., je zneužitím dominantného postavenia podľa čl. 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na relevantnom trhu udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Z. B. na území Slovenskej republiky a preto je podľa článku 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva zakázané a súčasne je zneužitím dominantného postavenia podľa § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, na relevantnom trhu udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Z. B. na území Slovenskej republiky a preto je podľa § 8 ods. 6 zákona tohto zákona zakázané. Prvostupňový orgán rozhodol na základe § 22 ods. 1 písm. b/ zákona č. 136/2001 Z. z. tak, že uložil podnikateľovi E.-P., A. zdržať sa konania uvedeného v bode 1. Rozhodnutia a odstrániť protiprávny stav do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a na základe § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. uložil peňažnú pokutu vo výške 18 394 €. Toto rozhodnutie zmenil druhostupňový orgán rozhodnutím zo dňa 6. augusta 2010 tak, že bod 1 výroku znie: „žalobca zneužil svoje dominantné postavenie podľa čl. 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (predtým čl. 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) a podľa § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže na relevantnom trhu udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Z. B. na území Slovenskej republiky nastavením systému platieb za ochrannú známku Z. B. v posudzovanom období od 15. júna 2007 do 28. augusta 2009 tak, že jeho servisní klienti mali možnosť používať Z. B. bez poplatku, zatiaľ čo jeho licenční klienti platili za poplatok a to aj za obaly, na ktorých sa Z. B. nenachádzal, čo pri uplatňovanej výške tohto poplatku spôsobilo obmedzenie hospodárskej súťaže na relevantnom trhu zabezpečovania zberu, zhodnocovania a recyklácie odpadov a obalov prostredníctvom oprávnených organizácií Slovenskej republiky“. V rámci bodu 1 výroku Rada úradu konštatovala, že zneužívanie dominantného postavenia podľa čl. 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ako aj podľa § 8 ods. 6 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže je zakázané. Bod 2 výroku, ktorým Úrad stanovil žalobcovi povinnosť zdržať sa protiprávneho konania a odstrániť protiprávny stav do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia bol vypustený. Bod 3

výroku prvostupňového rozhodnutia Úradu zostal nezmenený, t.j. Rada Úradu potvrdila sankciu vo výške 18 394 €.

Krajský súd v Bratislave rozsudok v danej veci odôvodnil tým, že zistenie skutkového stavu je nepostačujúce na posúdenie danej veci a vydané rozhodnutie napriek jeho obsiahlosti je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť. Za hlavný nedostatok považoval krajský súd zmätočnú formuláciu výroku rozhodnutia.

Z výroku napadnutého rozhodnutia bolo podľa názoru krajského súdu nesporné, že žalovaný v odôvodnení popísaný skutok nepodradil pod žiadnu zo skutkových podstát, tvrdiac, že takéto podradenie nie je možné a preto prvostupňový súd skúmal výrok žalobou napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či vymedzuje skutok, ktorého sa žalobca mal dopustiť spôsobom, ktorý by odôvodnil zámer o použiteľnosti generálnej klauzuly podľa ust. § 8 ods. 2 citovaného zákona. Podľa názoru krajského súdu identifikovanie praktík zneužitia dominantného postavenia vo výroku rozhodnutia, ku ktorému sa dospelo správnou úvahou, musí byť logické a racionálne. Vymedzenie praktiky okrem toho musí byť jednoznačné a nezameniteľné tak, aby bolo možné danú konkrétnu praktiku zakázať, uložiť povinnosť zdržať sa takéhoto konania, alebo odstrániť protiprávny stav. V tomto prípade krajský súd poukázal na podmienky administratívneho trestania v prípade použitia generálnej klauzuly, keď skutková podstata musí rešpektovať zásady správneho trestania, t.j. sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu. V tomto prípade žalovaný aplikoval skutkové podstaty zneužitia dominantného postavenia založené na generálnej klauzule (demonštratívnom vymedzení zákona). Generálna klauzula zákona neobsahuje explicitný opis skutkovej podstaty správneho deliktu tak, aby ním sama o sebe bola naplnená požiadavka čl. 49 Ústavy SR v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, že „len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie“. Krajský súd v Bratislave v tomto prípade poukázal na rozhodovanie senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sú v tomto prípade jednotné v tom, že tieto princípy sa v plnom rozsahu aplikujú i v správnom trestaní i s prihliadnutím na odporúčanie výboru ministrov rady Európy č. 91 1 členským štátom o správnych sankciách z 13. februára 1991, ktorí „...odvolávajú sa na všeobecné zásady vzťahujúce sa na ochranu jednotlivca vo vzťahu k rozhodnutiam správnych orgánov, ktoré sú zakotvené v rezolúcii č. (77) 31 a na zásady týkajúce sa voľnej úvahy správnych orgánov pri rozhodovaní zakotvené v odporúčaní (80) 2 majú na zreteli, že správne akty, ktorými sa ukladajú správne sankcie, by mali byť podriadené dodatočným zárukám, odporúča vládam

členských štátov, aby sa k ich právnej teórii ako aj praxi riadili zásadami stanovenými v tomto odporúčaní“. Odporúčanie výboru ministrov rady Európy č. (91) 1 je dôležitým interpretačným nástrojom pre národné správne súdy pri výklade zákonov týkajúcich sa správneho trestania. Ustálenie skutkovej podstaty zneužívania dominantného postavenia na generálnej klauzule má konštitutívny význam, to znamená, že skutková podstata je protimonopolným úradom priamo kreovaná a až týmto okamihom spĺňa požiadavku zásady č. 1 a zásady č. 2 a aj čl. 49 Ústavy SR a zásady *nullum crimen poena sine lege*. Zásada proporcionality vyžaduje, že, ak protimonopolný úrad má právomoc na základe generálnej klauzuly a demonštratívneho vymedzenia zákona sformulovať nové skutkové podstaty zneužívania dominantného postavenia, na druhej strane podnikateľ musí mať možnosť poznať presné znenie praktiky, ktorá je zakázaná. Až po tomto momente ho možno sankcionovať. Činnosť protimonopolného úradu by preto mala byť zameraná na včasné identifikovanie praktík, zachytenie ich obsahu rozhodnutím, ich zakázanie a následne až na sankcionovanie, kedy už môže byť naplnená zásada *nullum crimen*. Krajský súd ďalej konštatoval, že úrad pri posudzovaní činnosti podnikateľa musí vychádzať z generálnej klauzuly týkajúcej sa zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu, pričom ale musí rešpektovať zásady správneho trestania založené na generálnej klauzule a sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu, v dôsledku toho môže sankcionovať podnikateľa až za obdobie, kedy bola naplnená zásada *nullum crimen*. Rovnako pri ukladaní pokuty úrad posudzuje závažnosť a dĺžku trvania porušovania ustanovení tohto zákona, porušovania ustanovení osobitných predpisov, či porušovania podmienok, povinností alebo záväzkov uložených rozhodnutím úradu. Úrad pri posudzovaní závažnosti porušovania berie do úvahy jeho povahu, skutočný dopad na trh a tam, kde je to účelné aj veľkosť relevantného trhu. Okrem týchto kritérií by mal úrad pri ukladaní pokuty brať do úvahy aj iné skutočnosti a to najmä opakované porušenie tým istým podnikateľom, odmietnutie podnikateľa spolupracovať s úradom a podobne.

Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí deklaroval, že žalobca porušil ust. § 8 ods. 2 zákona o hospodárskej súťaži, teda právnu normu slovenského vnútroštátneho predpisu, ale zároveň aj čl. 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, teda právnu normu predpisu komunitárneho a síce konaním, ktoré popísal v odôvodnení predmetného rozhodnutia, takže ide o spôsob a podmienky poskytovania sublicencií na ochrannú známku Z. B. spoločnosťou E.-P., A., ktorá podľa názoru žalovaného využíva svoje exkluzívne právo na poskytovanie sublicencií na ochrannú známku Z. B. SR na to, že viaže spoločnosti používajúce Z. B. na

využívanie aj jeho služieb v oblasti zabezpečenia zberu, zhodnotenia a recyklácie odpadov z obalov. Ak sa deklaruje porušenie čl. 82 Zmluvy o ES, tak by mal úrad mať za nesporne preukázané zneužitie dominantného postavenia v miere, ktorá je zjavne spôsobilá ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Ide teda o kvalifikovanejšiu formu konania, ako by bolo postihnutelné podľa vnútroštátneho zákonodarstva. Súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je zmätočné aj v tom zmysle, že správny orgán prvého stupňa mohol začať správne konanie so žalobcom pre podozrenie zo zneužitia dominantného postavenia a mohol tiež toto konanie kvalifikovať podľa čl. 82 Zmluvy o ES, resp. kumulatívne aj podľa § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Avšak v priebehu správneho konania mal dospieť k záveru, či ide o konanie, v ktorom je komunitárny prvok obsiahnutý, či nie a v súlade s týmto záverom mal mať za preukázané, že ku zneužitiu dominantného postavenia materiálne došlo a teda správne konanie ukončiť tak, že sa jednalo o zneužitie dominantného postavenia v miere, ktorá bola zjavne spôsobilá ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a potom deklarovať porušenie čl. 82 Zmluvy o ES, alebo uzatvoriť, že sa jednalo o zneužitie dominantného postavenia, avšak nie v miere, ktorá by bola zjavne spôsobilá ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a potom deklarovať porušenie podľa ust. § 8 ods. 2 Zákona o ochranárskej súťaže. Súbežná deklarácia porušenia čl. 82 Zmluvy o ES a zároveň § 8 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže konaním, u ktorého je splnená podmienka totožnosti skutku, bola podľa názoru krajského súdu zmätočná. Preto krajský súd na základe vyššie uvedených skutočností konštatoval, že v preskúmvanej veci nedošlo k úplnému zisteniu skutkového stavu, z rozhodnutia nie je zrejmé, aké správanie sa žalobcu bolo postihované, nedošlo k dostatočnému prevereniu dopadu namietanej praktiky na spotrebiteľský blahobyť a z výroku napadnutého rozhodnutia je jasné, že tento nezodpovedá samotnému odôvodneniu tohto rozhodnutia. Rovnako za nepreskúmateľné považoval krajský súd rozhodnutie v otázke uloženia sankcie, ktorej primeranosť nebola dostatočným spôsobom odôvodnená. Tiež nebolo súdu dostatočne zrejmé, z čoho žalovaný vychádzal pri určovaní obdobia, za ktoré bola žalobcovi uložená sankcia. Na základe týchto skutočností krajský súd podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ OSP napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň priznal žalobcovi podľa ust. § 250k ods. 1 OSP náhradu trov konania vo výške 451,79 €.

Proti tomuto rozsudku, ktorý bol žalovanému doručený dňa 17. januára 2012 podal žalovaný dňa 1. februára 2012 odvolanie z dôvodov, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p a tiež, že konanie

má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Podľa žalovaného nie je správny názor krajského súdu o tom, že ustálenie skutkovej podstaty zneužívania dominantného postavenia na generálnej klauzule má konštitutívny význam a v dôsledku toho môže podnikateľa sankcionovať až za obdobie, kedy bola naplnená zásada *nullum crimen*, nakoľko by tým mohlo dôjsť k znefunkčneniu systému verejnoprávneho vymáhania súťažného práva a tento dôsledok je o to závažnejší, že v tomto prípade ide zároveň o priamu aplikáciu čl. 102 Zmluvy o fungovaní EÚ, čím dochádza k ohrozeniu a jednote uplatnenia Európskeho súťažného práva. Podľa žalovaného konanie žalobcu bolo v tomto prípade podradené pod generálnu skutkovú podstatu, nakoľko špecifické okolnosti daného prípadu neumožňovali jeho podradenie pod ani jednu zo skutkových podstát demonštratívne uvedených v zákone (§ 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže).

K aplikácii generálnej klauzuly všeobecne je potrebné uviesť, že demonštratívny výpočet skutkových podstát zneužitia dominantného postavenia je kompatibilný so znením čl. 102 zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Účelom definovanie správneho deliktu (zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu) bola nutnosť pružne reagovať na vecné zmeny a stále sa vyvíjajúci trhy a s tým súvisiace nové možnosti pred dominantných podnikateľov, ako môžu svojim konaním ohroziť verejný záujem na ochrane hospodárskej súťaže. Aplikácia generálnej klauzuly automaticky neznamena, že súťažný orgán nemá možnosť uložiť pokutu. Aplikáciu generálnej klauzuly v prípadoch porušenia súťažných pravidiel je potrebné odlišovať od špecifických prípadov, ktorým sa posudzuje nový trh, sektor a pod., resp. v ktorom existuje určitá novosť prípadu. Až v takomto prípade je totiž priestor pre aplikáciu súdom uvádzanej zásady *nullum crimen*, a tento záver jej v súlade s rozhodovacou praxou Európskej komisie i Súdneho dvora Európskej únie. Zníženie pokuty s odvolaním sa na princíp predvídateľnosti pri neexistencii precedensu, sa na úrovni Európskej únie vzťahuje vo všeobecnosti na nový prvok prípadu (nové sektory, osobitné tovary alebo druhy služieb a podobne).

V prípade žalobcu vzal úrad v súvislosti s rozhodovacou praxou Európskej komisie do úvahy konkrétne okolnosti prípadu. (Úrad uviedol v rozhodnutí na tom, že posudzovaná praktika sa týka práv duševného vlastníctva celkovo jednak na národnej, ako aj na komunitárnej úrovni zistiť minimum rozhodnutí, ktoré by sa problematikou práv duševného vlastníctva zo súťažného pohľadu zaoberali a prihliadol aj na skutočnosť, že žalobca nemusel vedieť, že jeho konanie základná porušovanie súťažných pravidiel). Úrad v konečnom dôsledku znížil pokutu o 99 % a aj zvýšenie na sumu 18 394 € vyplynulo z vlastného konania žalobcu, keď v priebehu správneho konania uskutočňoval kroky za účelom utajenia vlastného

konania a realizovaného v rozhodnutí a svojimi obštrukciami v konaní vedome sťažoval šetrenia úradu v danej veci.

V tejto veci žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžhpu/2/2008 z 26. októbra 2010, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR č. III ÚS 170/2011-46. Žalovaný taktiež poukázal na judikatúru súdov EÚ, ktorá nikdy nepotvrdila princíp, podľa ktorého by aplikácia generálnej klauzuly znamenala stratu možnosti uloženia pokuty a naopak potvrdila uloženie pokuty dokonca v prípadoch, kde neexistoval jasný precedens.

Žalovaný nesúhlasí ani s názorom krajského súdu, podľa ktorého je potrebné aplikovať európske súťažné právo, tam, kde úrad zistí existenciu vplyvu protisúťažného konania na obchod medzi členskými štátmi a vo všetkých ostatných prípadoch národné súťažné právo a nie je možné vnútroštátne súťažné pravidlá aplikovať paralelne s európskou právnou úpravou. Tento záver krajského súdu je nekonzistentný s doterajšou judikatúrou Európskeho súdneho dvora a rozhodovacou praxou v Európskej komisii aj nesúladi s európskou legislatívou. V tejto veci poukázal žalovaný na rozsudok ESD č. 14/68 Wilhelm a i., ako aj rozsudok Giry a Gulerian 253/78 a 1/79 až 3/79 a rozsudok Milk Marje a Nationals Farmer's Union C-137/00, že právo Európskej únie nebráni súbehu sankcií podľa práva únie a vnútroštátnych sankcií za jediné konanie súťažiteľa. Uvedené podľa žalovaného, vyplýva i zo samotného znenia čl. 3 ods. 1 nariadenia Rady ES 1/2003, ktoré je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Toto vyplýva a je podporené praxou národných súťažných orgánov v jednotlivých členských štátoch a vyplýva aj zo zhodnotenia fungovania nariadenia 1/2003 za 29. apríla 2009 a je verejne prístupné na stránke Európskej komisii.

Správnosť súbežnej aplikácie čl. 82 Zmluvy a nadnárodných súťažných pravidiel potvrdila aj česká judikatúra, napríklad rozsudok NSS ČR č. 5 Afs 9/2008.

Podľa žalovaného záver krajského súdu pokiaľ ide o paralelnú aplikáciu vnútroštátneho a európskeho súťažného práva je v tomto kontexte nepresvedčivý a nekonzistentný s ustálenou judikatúrou.

Názor krajského súdu je tiež v rozpore s doteraz ustálenou rozhodovacou praxou Protimonopolného úradu, ktorá nebola pri žiadnom súdnom prieskume doteraz spochybnená a v tejto veci poukázala na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S/430/2006 z 10. decembra 2008 a takisto nebola spochybnená ani rovnakým senátom v konaní sp. zn. 1S/27/2007, a preto odporca v tejto veci poukazuje na porušenie princípu legitímnych očakávaní.

V uvedenej veci dospel krajský súd k záveru, že žalovaný v preskúmvanej veci nedostatočne zistil skutkový stav a taktiež nie je z rozhodnutia zrejmé, z čoho žalovaný vychádzal pri určovaní obdobia, za ktoré bola žalobcovi uložená sankcia.

V tejto veci žalovaný poukázal na ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. a je toho názoru, že rozsudok v tomto bode nielenže neobsahuje vysporiadanie sa s námietkami a argumentmi úradu, ale ani bližšie nešpecifikoval, čo je vlastne v zrušenom rozhodnutí aj jemu predchádzajúcim správnom konaní problematický. Tento rozsudok ani nekorešponduje so samotným znením rozhodnutia úradu a správnymi podaniami úradu, ktoré krajskému súdu predkladal počas súdneho konania a preto vzhľadom na absenciu bližších dôvodov nie je možné z rozsudku odôvodniť, prečo k takýmto záverom krajský súd dospel.

Pokiaľ ide o dĺžku protiprávneho konania, k tejto téme sa žalovaný vyjadril v rozhodnutiach v bode číslo 320 a nasledujúcich druhostupňového rozhodnutia pokiaľ ide o začiatok protisúťažného konania a bod 332 a nasledujúcich pokiaľ ide o ukončenie protisúťažného konania.

Žalovaný je toho názoru, že v prípade zrušenia rozhodnutia správneho orgánu, musí byť z rozsudku zrejmé, ako má v ďalšom správny orgán postupovať, aby bolo jeho rozhodnutie právne bez vady, čo však v tomto prípade z rozsudku nevyplýva.

Žalovaný sa domnieva, že rozsudok krajského súdu nie je súladný s ust. § 250j ods. 2 O.s.p., nakoľko žalobca v konaní nenamietal otázku paralelnej aplikácie európskeho vnútroštátneho súťažného práva a preto súd má rozhodnutie preskúmať len v medziach žaloby a je v rozpore so zásadou „*súd nech nejde nad návrhy strán*“.

V ďalšej časti navrhol žalovaný, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky predložil na Súdny dvor Európskej únie prejudiciálne otázky týkajúcej sa čl. 101 a 102 podľa Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Na základe vyššie uvedeného navrhol žalovaný zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že žalobu, ako nedôvodnú zamietne. Náhradu trov konania si neuplatňoval.

Proti tomuto odvolaniu doručil dňa 28. februára 2012 žalobca svoje stanovisko, v ktorom uviedol, že žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Pokiaľ ide o prvú časť odvolania žalovaného týkajúceho sa aplikácie generálnej klauzuly žalobca uviedol, že vníma túto argumentáciu ako takú, ktorá limituje záver krajského súdu len na to, že žalovaný nebol oprávnený uložiť sankciu pri aplikovaní generálnej klauzuly zákazu zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu. Túto argumentáciu považuje žalobca za zjednodušenú vo vzťahu k celému konaniu a dôvodu zrušenia rozhodnutí

žalovaného. Žalobca má za to, že otázka použitia zásady *nullum crimen poena sine lege* je potrebné vnímať v kontexte preskúmaného prípadu, ako aj v kontexte celého rozsudku. Poukázal na tú časť odôvodnenia rozsudku kde súd konštatoval, že identifikovanie praktík zneužitia dominantného postavenia vo výroku rozhodnutia, ku ktorému sa dospelo správnou úvahou, musí byť logické a racionálne. Vymedzenie praktiky okrem toho musí byť jednoznačné a nezameniteľné. Žalovaný sám vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, postihol sankciou súbor krokov žalobcu, ktoré navzájom súviseli a ktoré ako celok spôsobili obmedzenie hospodárskej súťaže na relevantnom trhu. Teda nebolo zrejmé, či žalovaný postihoval počas správneho konania žalobcu na trhu v rámci samostatných skutkových podstát, alebo postihol žalobcu zo správania ako celku, ktoré mohlo byť podradené pod generálnu klauzulu. Toto potvrdzuje aj odvolanie žalobcu, v ktorom konštatuje, že konanie žalobcu pozostávala z viacerých praktík. Podľa žalobcu dôležitým z hľadiska posúdenia je, že spôsob naformulovania výroku rozhodnutia nespĺňa požiadavku precíznosti a jednoznačnosti, logickosti identifikovania praktiky vo výroku. Žalobca je toho názoru, že v tejto časti je preto rozsudok krajského súdu správny. Žalobca sa domnieva, že výrok rozhodnutia rady úradu je nezrozumiteľný a nejasný vo vzťahu k odôvodneniu ani neumožňuje odpovedať nielen na to, či skutočne nebolo potrebné a možné postupovať podľa niektorej alebo niekoľkých skutkových podstát demonštratívne vypočítaných v ustanovení § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Podľa žalobcu krajský súd postupoval v súlade s už ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4Sžhpu/1/2011 z 28. júna 2011 ako aj 3Sžh/3/2010, s ktorou sa žalobca stotožňuje.

Pokiaľ ide o paralelnú aplikáciu ustanovenia národného súťažného práva a európskeho súťažného práva si žalobca dovolili vyjadriť presvedčenie, že žalovaný vytrhnutím vyjadrení krajského súdu z celého kontextu sa snaží navodiť atmosféru, že jediným záverom súdu je absolútne vylúčenie paralelnej aplikácie hmotnoprávných ustanovení komunitárneho práva. V tejto veci si dovolil žalobca poukázať, že s týmto tvrdením žalovaného nemožno súhlasiť, nakoľko krajský súd považoval rozhodnutia za zmätočné z dôvodu nedostatočného zisteného skutkového stavu vo vzťahu k uplatneniu pôvodnému čl. 82 Zmluvy o európskom spoločenstve. Preto je tento záver krajského súdu správny, nakoľko žalovaný neskúmal spôsobilosť ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Podľa žalobcu v priebehu správneho konania mal dospieť k záveru, či ide o konanie, v ktorom je komunitárny prvok obsiahnutý alebo nie, a v súlade s týmto záverom mal mať za preukázané, že ku zneužitiu dominantného postavenia materiálne došlo, a teda správne konanie ukončiť tak, že sa jednalo o zneužitie dominantného postavenia v miere, ktorá bola zjavne spôsobilá ovplyvniť obchod medzi

členskými štátmi a potom deklarovať porušenie čl. 82 Zmluvy o európskom spoločenstve. Krajský súd nevylúčil možnosť paralelnej aplikácie čl. 82 Zmluvy o európskom spoločenstve a § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Z tohto dôvodu má za to, že rozsudkom súdu nebola vo všeobecnosti napadnutá možnosť paralelnej aplikácie uvedených právnych noriem.

Žalobca má zato, že krajský súd obsiahlym spôsobom popísal dôvody, na základe, ktorých došlo k zrušeniu rozhodnutí žalovaného. Taktiež upriamil pozornosť na vyjadrenie krajského súdu na str. 15 rozsudku, že podľa názoru krajského súdu zistenie skutkového stavu nie je dostačujúce pre posúdenie veci a vydané rozhodnutie napriek jeho obsiahlosti je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že z doterajšej rozhodovacej činnosti súdov Slovenskej republiky už samotný rozpor medzi výrokom rozhodnutia a jeho odôvodnením je dostatočným dôvodom na zrušenie rozhodnutia pre jeho nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť a poukázal na rozsudok NSS ČR sp. zn. 2A 13/2002 z 28. januára 2005.

Pokiaľ ide o námietku súvisiacu s nedôvodným záverom pohľadom dopadu namietaného konania na spotrebiteľský blahobyť v tejto časti poukázal jednak na rozsudok krajského súdu str. 10 a na svoju žalobu, v ktorej sa pridŕžoval. Taktiež poukázal na rozsudok NSS ČR č. k. 7A85/2001-43 a 3Sžo/38/2011.

Žalobca je toho názoru, že žalobné dôvody, ktoré boli predložené žalobe sa vzťahujú k nesprávnemu postupu žalovaného pokiaľ išlo o subsumovanie namietaného konania žalobcu pod niektorú zo skutkových podstát demonštratívne vypočítaných v § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže, respektíve pod generálnu klauzulu. Žalobca žiadnym spôsobom nerozšíril žalobu a žalobné dôvody, ale len podporné argumentoval poukazujúc pritom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžhpu/1/2011. Žalobca taktiež poukázal, že ani existencia doktríny osobitnej zodpovednosti dominantného podnikateľa za svoje správanie sa na relevantnom trhu neumožňuje úradu aby sa vyhol dostatočnému odôvodneniu svojich záverov v rozhodnutí a aby jeho rozhodnutia boli formulované tak, že dominantný podnikateľ sankcionovaný za svoje protisúťažné správanie bude vedieť toto správanie na trhu v súlade s nálezom úradu upraviť. Žalobca má teda zato, že krajský súd plne konal v súlade s dispozičnou zásadou, na ktorej správne súdnictvo spočíva a teda odôvodnenie krajského súdu, v ktorom sa vyjadruje k potrebe jednoznačného, logického a racionálneho definovania praktiky vo výroku rozhodnutia a následne odkazujúc na zásady administratívneho trestania v prípade, ak sa skutok subsumuje pod generálnu klauzulu, je plne v súlade s touto zásadou. Pokiaľ ide o prekročenie rozsahu žalobných

dôvodov pri odmietnutí paralelnej aplikácie čl. 102 Zmluvy o fungovaní EU a § 8 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže má žalobca zato, že v tomto smere nedošlo k prekročeniu žalobných dôvodov.

Pokiaľ ide o predloženie návrhu na prejudiciálne otázky Európskemu súdnemu dvoru, žalobca nezdieľa rovnaký názor, ako žalovaný vo vzťahu k tejto potrebe a v tejto veci poukázal na rozhodnutie zverejnené vo vestníku Európskej únie č. C 160/11 zo dňa 28. mája 2011. Náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil.

K uvedenej veci sa podľa čl. 15 ods. 3 nariadenia Rady č. 1/2003 k predmetnej žalobe na základe informácií od žalovaného vyjadrila prostredníctvom svojich zástupcov Európska komisia. Komisia poukázala, že súbežné uplatnenie vnútroštátnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže a k čl. 101 a 102 Zmluvy poukazujú na rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C - 17/10 Toshiba Corporation a i., podľa ktorého za súťažné právo Európskej únie a vnútroštátne právo uplatňujú súbežne. Komisia predložením svojich pripomienok chce poskytnúť vnútroštátnemu súdu pomoc pri uplatňovaní pravidiel Európskej únie upravujúcich hospodársku súťaž. Komisia týmto svojim podaním preto konal vo všeobecnom záujme, pričom jej pripomienky nemajú za cieľ slúžiť záujmom sporových strán.

Podľa čl. 3 ods. 1 nariadenia Rady č. 1/2003 sa stanovuje, že ako orgány hospodárskej súťaže členských štátov alebo vnútroštátne súdy uplatňujú vnútroštátne súťažné právo na dohody, rozhodnutia združení podnikov alebo zosúladené postupy podľa čl. 101 ods. 1 Zmluvy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi podľa uvedeného ustanovenia, uplatnia na tieto dohody, rozhodnutia alebo zosúladené postupy aj ustanovenie čl. 101 Zmluvy, obdobne to platí aj pri čl. 102 Zmluvy. Článok 3 ods. 1 nariadenia Rady č. 1/2003 teda umožňuje súbežne uplatňovanie súťažného práva Európskej únie a vnútroštátnou súťažného práva. Podľa Komisie z rozsudku Súdného dvora C-17/10 (Toshiba), z ktorého vyplýva, že čl. 3 dovoľuje pokračovať v uplatňovaní tak práva EU v oblasti ochrany hospodárskej súťaže, ako aj vnútroštátneho súťažného práva na jeden a ten istý prípad, pričom tomu nemusí byť tak vždy. Zásadným aspektom je skutočnosť, že tak musia postupovať vtedy a v tých prípadoch, ak môže dôjsť k ovplyvneniu obchodu medzi členskými štátmi. V prípade ak sa uplatní súťažné právo EU, tak potom je vnútroštátne právo len fakultatívne a závisí od vnútroštátneho právneho systému. Komisia poznamenala, že súbežné uplatnenie práva hospodárskej súťaže EU a vnútroštátneho práva nemôže vyvolať obavy pokiaľ ide o zásadu *ne bis in idem*, ktorá je zakázaná a poukázala na veci C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P a pod. Zároveň komisia poukázala na rozsudok ESĽP č. 14939/03

bod 82 až 84 z 10. februára 2009 vo veci S. Z./RSFR, zákaz opakovania trestného konania v už právoplatne skončenej veci.

Pokiaľ ide o uloženie sankcie je komisia toho názoru, že z ust. čl. 5 nariadenia Rady majú orgány ochrany hospodárskej súťaže jednotlivých členských štátov právomoc uplatňovať čl. 101 a 102 Zmluvy, ako aj právomoc ukladať pokuty. Ďalej komisia poukázala na rozsudok ESD č. C-280/08, 6/72, 395/96 P a C-396/96 P a iné. Taktiež Komisia EU poukázala na rozsudky ESD č. 322/81 Michelin/Komisia a č. C-95/04 P British Airways/Komisia, kedy bolo rozhodnutie Komisie založené na všeobecnom ustanovení čl. 82 Zmluvy o EHS, teraz 102 Zmluvy o fungovaní EU.

V ďalšom Komisia poukázala na rozhodnutia ESEP v súlade s čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv. Podľa Komisie existuje ustálená judikatúra, v zmysle ktorej nesie podnik s dominantným postavením osobitnú zodpovednosť za to, aby svojim konaním nezasiahol do účinnej a nenarušenej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu a podniky sa nemôžu dovolávať údajnej nepredvídateľnosti pri uplatňovaní čl. 101 a 102 Zmluvy a ozrejmila pojem bundlingu (zoskupovania produktov) pri ich predaji ako súčasti jedného balíka.

K písomným pripomienkam Komisie sa vyjadril svojim podaním žalobca a to tak, pripomienky Komisie nie sú v rozpore s tvrdeniami, že rozhodnutia žalovaného sú pre ich nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť nezákonné a pridrižiava sa svojich doterajších prednesov a podaní v danej veci. Poukázal na názor krajského súdu v danej veci, že rozhodnutia žalovaného sú zmätočné pre nedostatočne zistený skutkový stav veci vo vzťahu k uplatneniu čl. 82 Zmluvy o založení EHS, resp. čl. 102 Zmluvy o fungovaní EU, nakoľko žalovaný nepodporil dôkazmi existenciu „spôsobilosti ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“. Znovu zdôraznil, že rozsudkom prvostupňového súdu nedošlo vo všeobecnosti k napadnutiu paralelnej aplikácie národnej a komunitárnej hmotnoprávnej úpravy. Žalovaný aj napriek použitiu generálnej klauzuly zákazu zneužitia dominantného postavenia nedostal svojej povinnosti formulovať skutkovú podstatu podradenú len pod generálnu klauzulu jednoznačne a zrozumiteľne, teda, že výrok rozhodnutia je nezrozumiteľný a nejasný vo vzťahu k odôvodneniu a neumožnil odpovedať na to, či skutočne nebolo možné postupovať podľa niektorej v zákone demonštratívne určenej skutkovej podstaty a poukázal na vyjadrenie Komisie, že zneužitie dominantného postavenia obsahuje prvky neprimeranej cenovej praktiky (bod 31 a 32 Písomných námietok Komisie). Záverom poukázal žalobca na ňou uvádzané okolnosti, pre ktoré sú rozhodnutia podľa jej názoru nezákonné a to preskúmanie

výroku vo vzťahu k použitiu generálnej klauzule, v súvislosti s nejasnou a nelogickou formuláciou výroku rozhodnutia, nerešpektovanie zásad administratívneho konania, námietky v súvislosti s ukladaním sankcie a nedostatočne zistený skutkový stav veci vo vzťahu k aplikácii komunitárneho práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a to bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 O.s.p. a § 214 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia najvyššieho súdu bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23. mája 2013 podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá O.s.p. je pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na obsah podaného odvolania žalovaného posudzoval, či žalovaný, ako i krajský súd pri rozhodovaní vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a s ohľadom na námietky žalovaného, ako i či konanie pred žalovaným ako i krajským súdom, bolo vedené takým procesným postupom, ktorý zabezpečoval správny výsledok a spôsobom zodpovedajúcim pravidlám spravodlivého procesu.

Krajský súd sa v danom prípade nepostupoval správne a v rozpore s obsahom judikatúry Európskeho súdneho dvora ako aj v rozpore s komunitárnym právom a to napriek tomu, že podklady rozhodnutia tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, nesprávne vyhodnotil skutočnosti zistené v administratívnom konaní žalovaným, ktorými bola preukázaná deliktuálna zodpovednosť žalobcu pri porušení pravidiel hospodárskej súťaže v preskúmvanej oblasti.

Podľa § 8 zákona č. 136/2001 Z. z. zákonodarca upravil zneužívanie dominantného postavenia týmto spôsobom:

(1) Dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži a ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle.

(2) Zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je najmä,

a) priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných cien alebo iných neprimeraných obchodných podmienok,

b) hrozba obmedzenia alebo obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor užívateľov,

c) uplatňovanie rozdielnych podmienok pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení voči jednotlivým podnikateľom, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,

d) viazanie súhlasu s uzavretím zmluvy na podmienku, že druhá zmluvná strana prijme aj ďalšie záväzky, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom tejto zmluvy, alebo

e) dočasné zneužívanie ekonomickej sily s cieľom vylúčiť súťaž.

(6) Zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané.

Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, že skúmal výrok žalobou napadnutého rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu hlavne z hľadiska, či vymedzuje skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť spôsobom, ktorý by odôvodnil záver o použiteľnosti generálnej klauzuly podľa § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže a poukázal na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorých vyplýva, že generálna klauzula zákona neobsahuje explicitný opis skutkovej podstaty správneho deliktu tak, aby ním sama o sebe bola naplnená požiadavka čl. 49 Ústavy SR v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, že „len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest

prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie“. Krajský súd v Bratislave v tomto prípade poukázal na princípy aplikované v správnom trestaní i s prihliadnutím na odporúčanie výboru ministrov Rady Európy č. 91 1 členským štátom o správnych sankciách z 13. februára 1991, ktorí „...odvolávajú sa na všeobecné zásady vzťahujúce sa na ochranu jednotlivca vo vzťahu k rozhodnutiam správnych orgánov, ktoré sú zakotvené v rezolúcii č. (77) 31 a na zásady týkajúce sa voľnej úvahy správnych orgánov pri rozhodovaní zakotvené v odporúčaní (80) 2 majú na zreteli, že správne akty, ktorými sa ukladajú správne sankcie, by mali byť podriadené dodatočným zárukám, odporúča vládam členských štátov, aby sa k ich právnej teórii ako aj praxi riadili zásadami stanovenými v tomto odporúčaní“, a že odporúčanie výboru ministrov rady Európy č. (91) 1 je dôležitým interpretačným nástrojom pre národné správne súdy pri výklade zákonov týkajúcich sa správneho trestania. Ustálenie skutkovej podstaty zneužívania dominantného postavenia na generálnej klauzule má konštitutívny význam, to znamená, že skutková podstata je protimonopolným úradom priamo kreovaná a až týmto okamihom splňa požiadavku zásady č. 1 a zásady č. 2 a aj čl. 49 Ústavy SR a zásady *nullum crimen poena sine lege*. Zásada proporcionality vyžaduje, že ak protimonopolný úrad má právomoc na základe generálnej klauzuly a demonštratívneho vymedzenia zákona sformulovať nové skutkové podstaty zneužívania dominantného postavenia, na druhej strane podnikateľ musí mať možnosť poznať presné znenie praktiky, ktorá je zakázaná. Až po tomto momente ho možno sankcionovať. Činnosť protimonopolného úradu by preto mala byť zameraná na včasné identifikovanie praktík, zachytenie ich obsahu rozhodnutím, ich zakázanie a následne až na sankcionovanie, kedy už môže byť naplnená zásada *nullum crimen*.

Uvedený právny názor vychádza zo skutočnosti, že príslušné konanie, ktorým došlo k zneužitiu dominantného postavenia na relevantnom trhu, nemožno sankcionovať, ale je potrebné delikventa upozorniť zo strany Úradu na jeho protisúťažné konanie a pokiaľ by sa delikvent v budúcnosti opätovne dopustil protisúťažného konania tým istým spôsobom, respektíve rovnakou protisúťažnou praktikou, tak až vtedy by mu bolo možné za ustálenú skutkovú podstatu Úradom uložiť sankciu.

S uvedeným právnym názorom sa senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nestotožňuje, nakoľko aplikácia takéhoto názoru je podľa súdu rozpore s konštantnou judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ako aj komunitárnym právom.

Zo zákona o ochrane hospodárskej súťaže ako na národnej tak na európskej úrovni vo všeobecnosti nevyplýva aké konkrétne konanie súťažiteľov na relevantnom trhu sa považuje

za zneužitie dominantného postavenia. Presné vymedzenie tohto pojmu ponecháva na rozhodovaciu činnosť orgánov ochrany hospodárskej súťaže a súdy. Demonstratívny výpočet týchto praktík uvedených v § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže má slúžiť súťažiteľom hlavne na orientáciu a poukazuje na najčastejšie porušenia pravidiel ochrany hospodárskej súťaže súťažiteľmi. Z dôvodov efektivity ochrany hospodárskej súťaže pred nezákonnými praktikami podnikateľov, ktorí by chceli zneužiť svoje dominantné postavenie na trhu a takáto praktika nie je uvedená v demonštratívnom výpočte v § 8 ods. 2 Zákona, resp. čl. 102 Zmluvy o FEU, tak je povinný takúto praktiku orgán ochrany hospodárskej súťaže podriaďovať pod generálnu klauzulu. Orgán ochrany hospodárskej súťaže nemôže určité konanie, ktoré je správnym deliktom, podradiť pod skutkovú podstatu, ktorá mu je svojím obsahom najbližšia, nakoľko tento postup by bol nesprávny a v rozpore so zásadami administratívneho trestania (*správny orgán nemôže subsumovať konanie súťažiteľa pod skutkovú podstatu takej praktiky, ktorá zjavne nespĺňa všetky podstatné znaky konania žalobcu*).

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje rozhodovaciu činnosť Najvyššieho správneho soudu Českej republiky napr. vo veci Sazka (rozsudok NSS sp. zn. 7 Afs 40/2007), kde okrem iného NSS ČR konštatoval, že konštrukcia generálnej klauzuly je obdobná komunitárnej predlohe s poukazom na článok 102 ZFEÚ a označil ju za nevyhnutnú, pretože nikdy nemožno normatívne podať úplný výpočet spôsobov, ktorými možno tržnú moc zneužiť na ujmu ostatných účastníkov trhu. Vo veci Sazka NSS ČR taktiež našiel význam generálnej klauzuly v tom, že pokiaľ určité konanie naplňuje jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené pomenovanou skutkovou podstatou, je zakázaným konaním so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúceho vyplývajú a uviedol, že akékoľvek konanie, ktoré naplňuje znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude možné podradiť.

Zneužitím dominantného postavenia a aplikáciou generálnej klauzuly vo vzťahu k deklaratórnemu výpočtu praktík uvedených v českom zákone o ochrane hospodárskej súťaže sa Najvyšší správny súd ČR zaoberal i napr. vo veci UPC (rozsudok NSS 7 As 58/2006), kde uviedol, že „*ku zneužitiu monopolného (dominantného) postavenia súťažiteľov môže dôjsť i inak než spôsobom opísaným v zákone a nemožno pritom ani vylúčiť, že zneužitím dominantného postavenia na trhu môže byť i konanie, ktoré by na jednej strane bolo v prospech iných súťažiteľov, avšak na druhej strane by súčasne bolo na ujmu konečného spotrebiteľa*“.

Európsky súdny dvor vo svojej rozhodovacej činnosti vymedzil zneužitie dominantného postavenia ako „objektívny pojem, ktorý vystihuje spôsoby správania podniku v dominantnom postavení, ktorých podstatou je ovplyvnenie štruktúry trhu, na ktorom je na základe prítomnosti dominantného podniku stupeň súťaže oslabený, a ktorých cieľom je vytvorenie prekážok rozvoja súťaže na tomto trhu za použitia prostriedkov, ktoré sa líšia od tých, ktoré riadia normálnu súťaž výrobkov a služieb medzi súťažiteľmi“. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané (*Hoffmann Roche c/a Komisia*).

Zároveň je potrebné poznamenať, že z ust. čl. 55 ods. 2 Ústavy SR jednoznačne vyplýva ústavné právo ochrany hospodárskej súťaže ako hospodárskej politiky štátu a patrí k základným ústavným princípom a z ktorého vyplýva pozitívny záväzok štátu chrániť hospodársku súťaž. Taktiež z tohto ustanovenia možno dôvodiť aj skutočnosť, že pri výklade právnych noriem z oblasti ochrany hospodárskej súťaže je nutné pri rozhodovacej činnosti orgánov ochrany hospodárskej súťaže a súdov preferovať tie výkladové techniky, ktorými bude tento cieľ naplnený, teda nie vychádzať striktne s textualistického výkladu právnych noriem, ale objektívneho teleologického výkladu právnych noriem.

Najvyšší súd poznamenáva, že by bolo v príkrom rozpore s požiadavkou jednotného výkladu práva EU a národného práva, ak by sa nenaplnili ciele efektívnosti oboch týchto práv, ktoré sa vzájomne prelínajú a kryjú. Národné právo v oblasti hospodárskej súťaže musí byť vykladané v záujme zabezpečenia právnej istoty a jednotnej aplikácie európskeho súťažného práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade na rozdiel od krajského súdu stotožňuje so žalovaným, že v svojom rozhodnutí určite, jasne a zrozumiteľne formuloval výrok rozhodnutia v ktorom bola dostatočne špecifikovaná praktika, ktorej výsledkom bolo zneužitie dominantného postavenia žalobcu na relevantnom trhu. V rozhodnutí žalobca podrobne opísal konanie žalobcu (spôsob konania, doba trvania) a že ide konanie žalobcu, ktoré nemohlo byť podradené pod žiadnu z praktík uvedených v § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže a nič nebránilo žalovanému, aby na konanie žalobcu aplikoval generálnu klauzulu podľa § 8 ods. 6 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže súbežne s čl. 102 Zmluvy

o fungovaní EÚ (pôvodne čl. 82 Zmluvy o založení ES). V danom prípade žalobca preukázateľne zneužil svoje dominantné postavenie podľa čl. 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (predtým čl. 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) a podľa § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže na relevantnom trhu udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Z. B. na území Slovenskej republiky nastavením systému platieb za ochrannú známku Z. B. v posudzovanom období od 15. júna 2007 do 28. augusta 2009 tak, že jeho servisní klienti mali možnosť používať Z. B. bez poplatku, zatiaľ čo jeho licenční klienti platili za poplatok a to aj za obaly, na ktorých sa Z. B. nenachádzal, čo pri uplatňovanej výške tohto poplatku spôsobilo obmedzenie hospodárskej súťaže na relevantnom trhu zabezpečovania zberu, zhodnocovania a recyklácie odpadov a obalov prostredníctvom oprávnených organizácií v Slovenskej republike a konštatovala, že zneužívanie dominantného postavenia podľa čl. 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj podľa § 8 ods. 6 zákona o ochrane hospodárskej súťaže je zakázané.

Takýto postup žalobcu platbách za Z. B. medzi servisnými klientmi (používali Z. B. bez licenčného poplatku) a licenčnými klientmi nie je možné zo strany žalobcu objektívne a rozumne odôvodniť. V danom prípade výsledkom tejto súťažnej praktiky žalobcu nebolo skúmanie neprimeranej ceny za ochrannú známku Z. B., ale súťažná praktika spočívajúca v tom, že žalobca sledoval znevýhodnenie konkurencie na trhu, pri organizácii, zbere separácii a recyklácii odpadov z obalov.

Odvolaací súd zdôrazňuje, že úrad, ako vyplýva zo spisového materiálu sa v danom prípade dôsledne zaoberal aj súbežným použitím čl. 102 ZFEU (predtým čl. 82 ZEU) a jeho súbehu s ust. § 8 ods. 2 a 6 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a jej vplyvu na obchod medzi štátmi, ktoré boli podrobne ozrejmene v B. 13 až 23 rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu) a z ktorého jednoznačne vyplýva, že tato praktika žalobcu mala vplyv na dovoz tovarov, či už označených alebo neoznačených označením Z. B..

Najvyšší súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že prípade ochrany hospodárskej súťaže nie je otázka právnej kvalifikácie vôbec rozhodujúcou pre vyslovenie záveru o porušení súťažného práva a uloženie príslušnej sankcie v prípade, ak súťažiteľ svojím správaním na súťažnom trhu poruší zákon a zneužije svoje dominantné postavenie na relevantnom trhu.

Napríklad i Európsky súd pre ľudské práva v roku 2009 v rozsudku Z. uviedol, že rozhodujúcim je samotný skutok a nie jeho právna kvalifikácia (sťažnosť č. 14/939/03). V danom prípade je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že argumentácia krajského súdu, že v správaní žalobcu ide o „novú skutkovú podstatu“, za ktorú by nemal byť sankcionovaný je právne irelevantná a nemá oporu v súťažnom práve. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na prípad riešený jednak Komisiou ako i Európskym súdnym dvorom a to prípad A. Z.. Námietkam A. Z., že sa jedná o určitú „novosť praktík v zneužití na trhu“ a že by mali dostať preto iba symbolickú pokutu, nebolo vyhovené a táto jej obrana bola odmietnutá a nerešpektovaná a naopak vo veci boli uložené prísne finančné sankcie. V danej veci praktiky zneužitia boli nové a to pokiaľ ide o použité prostriedky, napriek tomu však Všeobecný súd ako i Európsky súdny dvor konštatovali, že príslušné zneužitia sú závažnými porušeniami a nemôžu byť tolerované v súťažnom práve. Navyše z rozhodnutí súdov v danej veci vyplýva, že A. Z. mala očakávať, že zneužitia, o ktoré v danom prípade ide, patria do pôsobnosti čl. 102 ZFEÚ a to napriek tomu, že Komisia ani Súdny dvor ešte nepreskúmavali správanie, ktoré využívalo rovnaké prostriedky alebo metódy. Napokon i vo veci A. Z. bola na daný prípad nepochybne aplikovaná generálna klauzula.

Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pri zneužívaní dominantného postavenia na relevantnom trhu súťažitelia používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia a tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti a potom v prípade osvojenia si názoru krajského súdu, by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa „novú praktiku“, ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosti, na ktoré poukazuje krajský súd, nemôžu byť podľa názoru odvolacieho súdu ani poľahčujúcimi okolnosťami, v ktorých by bolo možné vidieť zníženie uloženej sankcie žalobcovi, resp. využitia moderačného práva súdom vo vzťahu k žalobcovi.

V danom prípade je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že žalobca ako skúsený podnikateľ mohol a mal predvídať a to i s prihliadnutím na rozhodovaciu prax Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora, že jeho konanie je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu v predmetnej oblasti označenej v rozhodnutí žalovaným je v rozpore s cieľom a účelom súťažného práva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohol potom odvolací súd akceptovať argumentáciu krajského súdu, že Protimonopolný úrad Slovenskej republiky mal v konaní preukázať, že konanie žalobcu bolo spôsobilé obmedziť resp. narušiť hospodársku súťaž na

trhu a konkretizovať, v čom takéto obmedzenie súťaže malo spočívať a ako sa prejavoval jeho negatívny efekt na trhu. Všetky tieto skutočnosti vytýkané krajským súdom v danom prípade Protimonopolný úrad Slovenskej republiky aj riadne konkretizoval vo svojom rozhodnutí a tiež podrobne zdôvodnil v čom sa prejavil negatívny efekt protisúťažnej praktiky žalobcu na relevantnom trhu. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje i na rozsudok vo veci D. T., v ktorom Európsky súdny dvor vo vzťahu k otázke, či porušenia boli spáchané úmyselne, alebo z nedbanlivosti a či sa preto majú trestať pokutou, poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že táto podmienka je splnená, ak si dotknutý podnik nemôže nebyť vedomý protisúťažnej povahy svojho správania a to bez ohľadu na to, či si je alebo nie je vedomý toho, že porušuje pravidlá zmluvy o hospodárskej súťaži.

V danom prípade je odvolací súd nesporne toho názoru, že žalobca si musí byť jednoznačne vedomý svojho protisúťažného konania, ktoré bolo vedomé, a ktorá skutočnosť vyplýva z jednotlivých rozdielných zmlúv pre servisných klientov a licencovaných klientov ako odberateľov žalobcu za používanie označenia Z. B., ako i z ďalších dôkazných prostriedkov, ktoré protimonopolný úrad zhromaždil v administratívnom konaní.

Krajský súd v danom prípade sa snažil síce svoj postup odôvodniť, avšak sám tieto dôkazné prostriedky, či už k problematike generálnej klauzuly, ako i otázkam relevantného trhu a aplikácie práva EÚ a národného práva nevyhodnotil, resp. vyhodnotil, avšak v rozpore s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorá je pre súdny systém Slovenskej republiky záväzná. Krajský súd takto nedôsledne postupoval napriek tomu, že podklady tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine krajský súd spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky súhlasí s vecnými argumentmi protimonopolného úradu v danej veci. Svoje názory v tomto smere protimonopolný úrad ako i žalovaný odôvodnili logickými úvahami, ktoré vychádzajú z transparentných ekonomických údajov a príslušných technických podkladov, ktoré sú taktiež v rozhodnutiach správnych orgánov rozumnými úvahami a argumentmi aj podložené.

V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil aj s dôkaznými prostriedkami, ktoré protimonopolný úrad aplikoval ako podklady pri vyčíslení a uložení pokuty žalobcovi. Tieto ekonomické podklady pre uloženie pokuty, ktoré sú podrobne odôvodnené v rozhodnutí protimonopolného úradu, ako i žalovaného a ktorých správnosť

žalobca namieta, sú rozumným spôsobom správnymi orgánmi odôvodnené a to rozsiahle a precíznym spôsobom a preto ich odvolací súd po preskúmaní považuje za vecne správne.

Úrad pri ukladaní pokuty správne posudzoval závažnosť a dĺžku porušenia zákona zo strany žalobcu a pri posudzovaní závažnosti tohto porušenia zoberal do úvahy jeho povahu ako i skutočný dopad na príslušný relevantný trh. V danom prípade úrad pri určení výšky pokuty rešpektoval Metodický pokyn o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž, v zmysle ktorého ako východisko pri určení pokuty zoberal do úvahy relevantný obrat podnikateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky je toho názoru, že námietky žalobcu ohľadne výšky uloženej pokuty, že nezodpovedá kritériám stanoveným v § 38 ods. 10 Zákona ochrane hospodárskej súťaže, sú účelové a zavádzajúce. Výška pokuty je v rozhodnutiach správnych orgánov podľa názoru odvolacieho súdu transparentným spôsobom zdôvodnená v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. V tomto smere úrad správne aplikoval i judikatúru Českej republiky, kde sa aplikuje obdobná právna úprava dôkazom čoho je i rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn. 6 A 96/2002.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako nezákonný v zmysle ust. § 220 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. zmenil a žalobu žalobcu ako nedôvodnú v zmysle ustanovenia § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., nakoľko žalobca v konaní úspech nemal a žalovanému správnomu orgánu náhrada trov konania neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. mája 2013

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Dagmar Bartalská